

СИНЕРГІЯ СПІВПРАЦІ УНІВЕРСИТЕТІВ НА ШЛЯХУ ДО ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Анотація

У статті досліджуються виклики трансформації економіки України в умовах воєнного та післявоєнного періодів із акцентом на інноваційному розвитку як ключовому чиннику забезпечення національної безпеки, обороноздатності та економічної стабільності. Наголошується на необхідності координації зусиль державних органів, науковців, бізнесу та міжнародних партнерів для прискорення впровадження інновацій, активізації участі жінок у суспільно-економічних процесах через подолання гендерних бар'єрів і розвиток інклюзивної освітньої та соціальної інфраструктури. Також визначено роль соціального підприємництва, цифрової грамотності та «м'яких навичок» (soft skills) у підвищенні конкурентоспроможності жінок і сталому розвитку економіки України..

Головним викликом і нагальною потребою сьогодення, воєнного та післявоєнного часів України є трансформація її економіки, обороноздатності і безпеки. Досягти позитивних результатів такої трансформації можливо лише шляхом перетворення України в один із глобальних інтернаціональних центрів інновацій. Без інноваційного прориву країні буде вкрай важко впоратись із викликами і нестабільністю сьогодення. Основою післявоєнної відбудови має стати швидке й ефективне впровадження інноваційних технологій та розробок у всі ключові сфери: безпеку, оборону та економіку.

Забезпечення проривних позицій України у створенні та застосуванні технологічних інновацій можливе завдяки координації зусиль державних органів влади, міжнародних партнерів, іноземних інноваційних компаній, а також завдяки активному залученню вітчизняної науки, яка

Ткачова Наталія

КПІ ім. Ігоря Сікорського
tkachovastar@gmail.com

Ключові слова:

післявоєнна трансформація, інноваційна екосистема, гендерна нерівність, демографічні виклики, цифрова грамотність, соціальне підприємництво

сьогодні зосереджена переважно в інноваційних закладах освіти.

«Освіта - це перший глобальний напрям, який матиме довгостроковий вплив на розвиток держави. Без розвитку науки неможливі інновації та розвиток новітніх технологій. Ми прагнемо, щоб у нашій країні було більше технологічних компаній вартістю в понад мільярд доларів. Зміни в освіті – фундамент для цього», як зазначає Михайло Федоров (Міністерство освіти і науки України, n.d.).

Україна активно диджиталізується в освіті і науці. Це є комплексна робота над побудовою екосистеми цифрових рішень, включно зі створенням безпечного електронного освітнього середовища, забезпеченням необхідної цифрової інфраструктури, підвищенням рівня цифрової компетентності викладачів та студентів.

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

Центрами інновацій в різних галузях економіки є університети з їхніми науковими школами і експертними середовищами, зі сталим потоком студентів, аспірантів, науковців, інженерів-винахідників;

Лише в синергії освіти, бізнесу та держави можливий справжній розвиток та економічне зростання. Для прискорення інноваційної трансформації України вже зараз, не очікуючи закінчення війни, необхідно залучити всіх ключових вітчизняних і міжнародних учасників створення, впровадження та фінансової підтримки технологічних інновацій в країні.

Бізнеси роблять значний внесок в освіту, розвивають власні освітні програми, навчають молодь та співробітників. Корпоративні університети у співпраці з приватними та державними ЗВО створюють успішні освітні програми, реалізують благодійні проекти, навчають молодь, світчерів та дорослих, які прагнуть удосконалюватися у професії.

До 24 лютого 2022 року галузями інноваційного розвитку країни розглядалися: оборона і безпека, промисловий хайтек і космос, біологічна інженерія, інформаційні технології і кібербезпека, енергетика і екологія, аграрна інженерія були однаково важливими. Тепер же пріоритети змінились і головною сферою інноваційного розвитку стає оборона і безпека, з якої відгалужуються інші високотехнологічні напрями.

Саме ці питання сьогодні вирішує Всеукраїнська Інноваційна екосистема "Sikorsky Challenge Україна". Це відкрита інноваційна екосистема, що об'єднує інституції країни, які зацікавлені у розвитку української інноваційної економіки: університети, наукові установи, органи державної влади та місцевого самоврядування, бізнес-компанії, фонди і громадські організації.

Місія Інноваційної екосистеми "Sikorsky Challenge Україна" полягає в розвитку та підтримці середовища, яке сприяє появі нових ідей та інноваційних технологій. Ця екосистема створює умови для формування стартап-компаній та малих високотехнологічних підприємств, що розробляють та виводять на локальні, національні та глобальні ринки нові високотехнологічні продукти та сервіси. З 2016 року "Sikorsky

Challenge Україна" ініціював і став організатором мережі з 27 стартап-шкіл у 21 місті України, що сприяє розвитку інноваційного потенціалу та підприємницької активності в країні.

Інноваційна екосистема "Sikorsky Challenge Україна" є моделлю та драйвером високотехнологічного інноваційного розвитку економіки України. Вона змінює підходи до впровадження інновацій у виробництво та виведення високотехнологічної продукції на український і глобальні ринки, сприяючи трансформації економіки через інновації, стартапи та розвиток нових технологій.

Варто підкреслити, що історія інновацій в Україні матиме унікальний та успішний характер за умови реалізації трьох ключових підходів:

1. імплементація іноземних інновацій в українську економіку: це включає трансфер технологій, відкриття представництв зарубіжних високотехнологічних компаній, а також створення спільних підприємств на території України;

2. розв'язання науково-технологічних завдань та виконання замовлень на інноваційну продукцію: реалізація таких завдань можлива за участі державних установ та бізнес-структур, зокрема Збройних Сил України, державних і регіональних органів управління, українських і міжнародних компаній, їх об'єднань та фондів;

3. розвиток «фабрики» ідей та інновацій: акцент на підтримці стартапів, створенні мікро- та малих високотехнологічних підприємств, просуванні їх інноваційної продукції на внутрішні й міжнародні ринки, а також взаємодії з глобальними венчурними фондами.

Безумовно, досягти такої амбітної мети, як перетворення України в одного із регіональних лідерів інновацій, наша країна не зможе самотійно. Це стане можливим лише за потужної підтримки і допомоги інноваційно розвинених країн.

Ще одне питання, яке хотілось би розглянути. Вирішення економічних та гострих соціальних проблем значною мірою залежатиме від активної участі жінок. Для цього необхідно подолати гендерну нерівність у сферах оплати праці, зайнятості та освіти, а також створити сприятливу екосистему для розвитку жіночого

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

підприємництва та посилення ролі соціального бізнесу.

Демографічна ситуація в Україні залишалася критичною ще до повномасштабного вторгнення росії. Наразі, враховуючи, що мільйони українців виїхали за кордон, а сотні тисяч чоловіків перебувають у лавах сил оборони, ця проблема набула катастрофічного характеру.

За підрахунками Українського інституту майбутнього, станом на травень 2023 року постійне населення України становило 29 мільйонів осіб. З них працюють трохи більше 9 мільйонів, але якщо не враховувати бюджетників, залишається лише близько 6–7 мільйонів осіб.

Саме ці люди є основною економічною опорою, яка забезпечує підтримку для інших 22–23 мільйонів громадян, включаючи пенсіонерів, дітей, учнів, безробітних, а також працівників бюджетної сфери.

Міністерство економіки прогнозує, що для швидкого економічного відновлення України впродовж наступних 10 років потрібно залучити на ринок праці додатково 4,5 мільйона працівників. Однак це завдання є надзвичайно складним, і без кардинальних змін на ринку зайнятості та підсилення ролі жінок його виконати буде неможливо.

Уже зараз жінки взяли на себе значну частину обов'язків своїх чоловіків, братів і синів. З початком повномасштабного вторгнення українки швидко мобілізувалися, взявши на себе велику відповідальність.

У перші місяці 2023 року кожен другий новий ФОП в Україні створювали жінки: із зареєстрованих 36 892 підприємців 18 776 (51 %) були жінками. Роль жінок у повоєнному відновленні України буде надзвичайно важливою, з огляду на потреби країни та складну демографічну ситуацію. Однак для реалізації цього потенціалу необхідно подолати гендерні стереотипи, адже українські жінки досі отримують меншу оплату праці порівняно з чоловіками.

За даними Державної служби статистики, у 2021 році українки заробляли лише 79,3% від

зарплати чоловіків, фактично працюючи кожен п'ятий робочий день безкоштовно. Гендерний дисбаланс також помітний у затребуваних STEM-спеціальностях, таких як математика, інженерія, архітектура, будівництво, агросфера, інформаційні технології тощо.

Що ж потрібно робити?

Реальним виходом із ситуації стане створення за підтримки держави та міжнародних партнерів екосистеми, яка забезпечить жінкам інклюзивний доступ до освіти, програм підвищення кваліфікації чи перекваліфікації, створить необхідні умови для справедливої конкуренції на ринку праці та сприятиме розвитку жіночого соціального підприємництва.

Жінки, завдяки своїм «м'яким навичкам» (soft skills), таким як емпатія, гнучкість, відповідальність, здатність до мультизадачності, вміння будувати партнерські відносини та знаходити баланс інтересів, стануть незамінними в цій справі. Але для цього потрібні відповідні знання.

Об'єднання досвіду та ресурсів міжнародних партнерів із енергією, цілеспрямованістю та ефективністю громадських організацій, очолюваних жінками, стане ключовим фактором у створенні потужної екосистеми соціального підприємництва. Саме така екосистема може стати відповіддю на виклики, які постали перед економікою України.

Такі освітні програми започатковують науковці ФСП, зокрема викладачі кафедри теорії та практики управління. Це сертифікатні програми, які спрямовані на забезпечення цифрової грамотності, економічної самодостатності та фінансову безпеку українських жінок. Також розробляються програми, спрямовані на адаптацію військових, в тому числі, тих хто отримав поранення до мирного життя, їх психологічну підтримку, а також в підвищення кваліфікації державних службовців при роботі з військовими з посттравматичним стресовим розладом(ПТСР).

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. (n.d.). *Синергія освіти та інновацій: як розвиватиметься ІТ-освіта в Україні*. Взято з <https://mon.gov.ua/news/sinergiya-osviti-ta-innovatsiy-yak-rozvivatimetsya-it-osvita-v-ukraini>